

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 1. Extrema Vnctio verum est novæ legis Sacramentum à Christo
institutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

LIBER SEXTUS.

AMOR UNGENS AD EXTREMAM CUM DIABOLO LUCTAM,

Sive

DE SACRAMENTO EXTREMÆ UNCTIONIS.

CAPUT I.

Extrema Unctio verum est nova legis Sacramentum à Christo institutum.

Quam suavis est Domine spiritus tuus ! quam fortis amor, quam constans, quam providus ! neque enim solum in ingressu & progressu, sed & in egressu vitæ, adversus insidias & tela inimicorum omnium, fidelibus tuis prospectum esse voluisti. Et quemadmodum ipsis auxilia maxima in Sacramentis aliis præparasti, quibus conservare se adversus inimicorum insidias, dum viverent, possent ; ita Extremæ Unctionis Sacramento finem vitæ, tamquam firmissimo quodam præsidio munivisti. Nam si adversarius noster diabolum occasiones per omnem vitam quarat & capiet, ut devorare animas nostras quoquo modo possit ; nullum tamen tempus est, quo vehementius omnes suæ veritatis nervos intendit, fortiorque & acrior impetu insurgit ad percellendos nos, & à divinæ misericordiæ fiducia deturbandos, quam cum impendere nobis peripicit vitæ exitum, extremumque pro eternitate certamen. Quis similis tui in fortibus Domine ? Quis in auxiliando similis tui ? Magnificus plane in dilectione, qui tot modis, tot Sacramentis nobis succurris, & parvulis vitam, adultis robor, fortibus cibum, poenitentibus veniam, languentibus medicinam impendis, ut certantes defendas, victoresque perpetuâ beatificæ visionis coronâ tandem remuneres. Quis fidelium decesse sibi Deum causabitur, qui tam multiformi gratiâ à fontibus Salvatoris manante nos jugiter nutrit ? Per Baptismum quippe gratiam infundit ad novam vitam instituendam, eique nos conformandos, cujus filii facti sumus. Per Confirmationem, robor addit internum, ad fidem, etiam cum vitæ discrimine, alacriter proficiendam. Per Eucharistiam, internâ suavitatē, spiritus pinguedinē, spiritualique delectatione animum implet. Per Poenitentiam, spiritum computationis, peccati que horrorem inspirat. Gratia Extremæ Unctionis vim habet eximiam ad mitigandos infirmæ carnis dolores, ad languores animi spiritualibus lenimentis instaurandos, ad ultimos callidi tentatoris conatus superandos. Per sacram Ordinationem, gratiam confert singularem ad consequendam vitæ sanctimoniam, Ecclesiæ Ministris necessariam, sacræque functiones sanctæ & religiosæ peragendas. Denique per Matrimonij Sacramentum, gratiam tribuit, quâ & libido refrenetur, & proles piè educetur, & familia tranquillè instituatur. Absit proinde ut tot præsidij munitæ cedamus adversariis, abscondentibus laqueos pedibus nostris. Absit ut tantâ gratiarum varietate instructi, terrena sapientes, jejuni, aridi, languidi, assimillemur terræ desertæ, inviæ & inaquosæ, vel montibus illis maledictis, in quos neque ros, neque pluvia descendit. Absit ut tot talentis ditati, tamquam servi inutiles, proijci velimus in tenebras exteriores. Quin potius in via spiritus proficientes, Deo alacriter serviamus in justitiâ & sanctitate coram ipso, omnibus diebus nostris, ut tandem de manu inimicorum nostrorum liberati, cum Davide dicere valeamus : *Dominus, qui eripuit me de ore leonis, & unxit me unctiōne misericordiæ suæ, ipse me eripiet de manibus inimicorum meorum.*

Extrema Unctio Sacramentum est novæ legis, à quo infirmus, de vita periclitans, à Presbytero ungitur oleo ab Episcopo benedicto, sub præscripta verborum forma.

Esse novæ legis Sacramentum, à Christo institutum, fide certum est. Sic enim contra Lutheri & Calvini hæresim Tridentinum definiit sess. 14. c. 1. de Sacram. Extr. Unct. nonnō can. 1. 2. & 3. arque ex Scriptura, Traditione, & ratione probatur.

Ex Scriptura quidem : istud namque Sacramentum apud Marcum (c. 6.) est institutum (ait Trid. citato cap. 1.) per Jacobum autem Apostolum ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. *Infirmitatem inquit (c. 5.) quis ex vobis, inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo, in nomine Domini : & oratio fidei salvabit infirmum : & alleviabit eum Dominus : & si in peccatis sit, dimittentur ei.* Quibus verbis, ut ex Apostolica Traditione, per manus accepta, Ecclesiæ dedit, docet materiam, formam, proprium Ministrum, & effectum hujus salutaris Sacramenti.

De Traditione verò præterquam quod Tridentinum tectetur, hanc Ecclesiæ Catholica perpetuam fuisse doctrinam, veteres Patres, & Concilia, Authoresque Ecclesiastici contestantur, nominatim Origenes, Chrysostomus, Innocentius I. Augustinus, Cyrillus Alexandrinus, Gregorius Magnus, S. Eligius, V. Beda, pluresque alii Patres apud Natalem Alexandrum Theol. Dogmat. to. 5. l. 2. c. 1. a. 1. Ubi etiam profert Concilia Cabilonense anni 812. Aquisgranense anni 836. Moguntinum 847. Wormatiense anni 968. &c.

Tandem ratione idipsum probatur, quia Extremæ Unctioni nihil deest eorum quæ sunt de ratione Sacramenti. Non materia, non forma, non effectus, non Christi institutio. Est igitur gratiæ invisibilis visibile signum, ad sanctificationem nostram stabili lege divinius institutum. Proinde est Sacramentum.

Istud verò Sacramentum à Christo institutum esse, constat, tum ex Tridentino citato can. 1. tum ex eo quod Sacramenta novæ legis ad fundamentum legis pertinent (ait S. Thomas Supplem. q. 24. a. 3.) & idē ad Legislatorem pertinet eorum institutio. An autem Christus illud instituerit per se immediate, an per Apostolos, ex mandato & nomine Christi ? controversatur. Posterius affirmant Magister Sententiarum, S. Bonaventura, Hugo Victorinus, &c. Prius S. Thomas & alii. Cum nihil circa istas Catholicorum opiniones determinaverit Tridentinum (telle Tappero, qui Tridentino interluit) sed solum contra Lutherum & Calvinum definiit, Extremam Unctionem esse verum novæ legis Sacramentum à Christo institutum ; idque verificetur in utraque ex du-

bus opinionibus relatis (ut ostendimus l. 1.) hac in re abundet quisque sensu suo.

CAPUT II.

Materia & forma hujus Sacramenti.

- 7 **M**ateria remotam Jacobus Apostolus designavit, cum dixit: *ungentes eum oleo*, utique olivarum, uti Florentinum declaravit. Quia nempe solum istud oleum, olei nomine propriissime venit, & nonnisi per similitudinem aliis liquoribus olei nomen tribuitur, soloque isto oleo homines uti solent ad eos fines, per quos significatur proprii effectus hujus Sacramenti; alio vero nonnisi ipsius defectu. Apertissime proinde hæc materia significat illud, quod *virtute hujus Sacramenti interius in anima efficitur* (ait Catechismus Romanus) *nam ut oleum ad mitigandos corporis cruciatus magnoperè proficit; ita Sacramenti virtus anime tristitiam ac dolorem minuit. Oleum præterea sanitatem restituit, hilaritatem offert, & lumini tanquam pabulum præbet: tum verò ad recreandas defatigati corporis vires maxime accommodatum est. Quæ omnia quid in aegroto, divina virtute, per hujus Sacramenti administrationem efficiantur, declarat.*
- 8 Oleum istud ab Episcopo benedictum esse debere in Ecclesia Latina, habemus ex Florentino & Tridentino, docentque Innocentius I. epist. ad Decentium, S. Gregorius in Sacramentario, V. Beda in epist. S. Jacobi, & Capitularia Caroli Magni lib. 6. c. 76. Id tamen non est de necessitate Sacramenti (quidquid dixerit Merbellius cum nonnullis aliis) cum hoc Sacramentum valide & licite apud Græcos conferatur oleo ab Episcopo non benedicto, uti constat ex pforum Euchologis, eumque ritum Clemens VIII. approbaverit in Instructioe super aliquibus Ritibus Græcorum. In necessitate etiam non n. g. unus, quin oleum non consecratum, consecratio possit oleo admisceri (cum scilicet consecratum deficit) sic enim habetur in cap. *quod in dubiis* extra. de consecrat. Eccles. Summus denique Pontifex concedere potest, ut oleum infirmorum à simplici Presbytero benedicatur. Cum enim id passim fiat in Ecclesia Orientali, non est cur S. Pontifex id concedere non possit in Ecclesia Occidentali.
- 9 Si per errorem aliud oleum, quam quod infirmorum est, ad aegrotum unguendum Sacerdos adhiberit, v. g. Chrysmatis, vel Catechumenorum, vel oleo ab Episcopo non benedicto unxerit (propter opinionem Merbellii supra relata) erratum emendet, unctionemque & formam repetat, uti statuitur in Concilio Mediolanensi V. traditque S. Carolus in Instruct. de Sacram. Extrem. Unct.
- 10 Materiam hujus Sacramenti proximam, scilicet unctionem, Jacobus Apostolus pariter designavit, dicens: *ungentes*. Tot porò unctiones fieri debent, quot in Ritualibus præscribuntur, maxime in organo quinque sensuum (cum id fieri potest) nullaque tunc prætermitti potest absque gravi peccato; tamen unica sufficit ad substantiam Sacramenti; eò quòd unica fiat id quod per Jacobum Christus fieri voluit, *ungentes eum oleo*. Unde nec Græci unguunt organa quinque sensuum, sed frontem, genas, mentum & manus, ut testis est Simeon Thessalonicensis lib. de Sacram. Nunc autem præterea unguunt pectus & pedes, ut Arcudius testatur. Temporibus Apostolorum (prout Authores graves referunt) major corporis pars ungi consueverat.
- 11 *Quinque verò corporis partes hodie præcipue ungi debent* (ait Rituale Romanum) *quas veluti sensuum instrumenta homini natura tribuit, nempe oculi, aures, nares, os, & manus. Attamen pedes etiam & renes unguendi sunt. Sed renes unctio*

in mulieribus, honestatis gratia, semper omitatur, atque etiam in viris, quando infirmus commodè moveri non potest. Sed sive in mulieribus, sive in viris, alia corporis pars pro renibus ungi non debet. Pastorale tamen Mechliniense (sicut & Leodiense) loco renum, pectus ungi statuit. In feminis tamen nonnisi summum pectus, sive immum guttur ungitur. Manus in Presbyteris exterius, in aliis interius unguuntur. Pedes in omnibus exterius, seu superne, tanquam in parte decentiore, ne oleum sub pedibus calcari videatur.

In morbis contagiosis, pestilente grassante, ut in periculum vitetur, sufficit ungi sensus organum, magis ad unctionem expositum, aut detectum, dicendo: *per istam sanctam unctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti per visum, auditum, odoratum, gustum, tactum & pressum.* Tuncque preces, quæ præmittendæ & subjungendæ forent, poterunt in Ecclesia coram Venerabili Sacramento devotè legi, prout habetur in Pastoralis Mechliniensis, anno 1588. per Facultatem Lovanienfem approbato, can. 9. de Extr. Unct. Quando verò mors urgeat, fiat quod potest; si tamen tempus permittat, saltem unguantur celeriter quinque sensuum organa in capite, dicendo semel: *per istam sanctam unctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti per visum, auditum, &c. Ita Manuale Cameracense, addens, quòd si tantum sit contagii, vel mortis periculum, ut necconfecta partes ungi, nec illa forma pronuntari possit, unguatur organum sensus magis ad unctionem expositum, dicendo: *per istam sanctam, &c. quidquid deliquisti per quinque sensus tuos.* Et rursus, in rabidis unguatur pars ori vicina (simile observari debet in mutilatis, in quibus unguenda partes viciniores organo sensuum), prout S. Carolus docet in Instruct. de Extrem. Unct. *ne saliva, quæ insipienti vim habet, tangatur. In pestiferis insipienti virgâ ublongâ, oleo intinctâ, quæ deinde comburatur, aut servanda purgetur.* Quibus etiam S. Eucharistiam mediâ cannulâ, vel spatulâ argentâ, aut aliâ, ad vitandum periculum, ministrari aliqui permittunt.*

Porò in unguendis oculis, aliique membris, quæ in homine gemina sunt; incipit utrumque membrum, v. g. utrumque oculum sub un. caverborum formula, sub duplici tamen cruce ungeri, incipiendo à dextro, uti S. Carolus & Ritualia præscribunt. Caveat proinde tunc Sacerdos prius formam absolvere, quam utrumque hujusmodi membrum perunctum sit. Quòd si, dum unguatur, infirmus decedat, Presbyter ultra non procedat, & loco aliarum orationum, animæ commendationes legat. Quòd si dubites, an vivat adhuc, prosequatur unctionem sub conditione, si vivis, per istam, &c. Sic passim Ritualia.

Forma denique hujus Sacramenti, est ista: *per istam unctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti per visum.* Et similiter in aliis. Ita Florentinum & Tridentinum. Quæ forma deprecativa fundatur in verbis Jacobi: *orant super eum.* Ex quibus licet cognoscere formam precationis modo præferendam esse. Verba tamen indicativa esse posse, autoritate & ratione probari potest, ut videre est apud Morinum lib. 8. de penit. c. 16. n. 13. & 14.

CAPUT III.

Minister hujus Sacramenti.

Minister hujus Sacramenti est Sacerdos, uti declaravit Tridentinum. Et quidem solus, uti Tridentin. definit can. 4. & Jacobus declaravit, dicendo: *indigneat Presbyteros.* Quo nomine ea loca non atate seniores, aut primores in populo intelliguntur.